

Posudek vedoucího diplomové práce

Daniel KYSELKA: Vysocí úředníci v Národní bance Československé v letech 1938–1953, FF UK 2020, 112 stran

Musím hned v úvodu svého posudku poznamenat, že tato diplomová práce vzbuzuje mé hluboké rozpaky. Z hlediska struktury textu konstatuji, že rozčlenění do šesti kapitol je logické a vhodné. Je však nepatřičné někde rozlišovat podkapitoly, zatímco v jiných ne. Navíc některé podkapitoly mají, ale nejsou přiznány v obsahu, jiné v obsahu jsou. Rovněž postrádám adekvátní závěr, jenž je v odborné práci nepostradatelný. Zde je závěr na necelých devět řádků a také se ani nedostal do obsahu. Ovšem ani úvod nesplňuje obvyklé parametry. Zcela v něm chybí cíle práce, tj. formulace tematického ohraničení a přínosu provedené analýzy. Když si však autor výzkumu neformuluje jasně, o co mu jde, pak se mu snadno stane, že text se začne nekontrolovaně šířit k irelevantním tématům. A to je případ i této diplomové práce. Namísto rozpracování cílů, výzkumných hypotéz a otázek obsahuje úvod jen extenzivní popis jednotlivých kapitol s částečnou kritikou existující literatury.

Dost dobře nelze prohlásit hned na první stránce úvodu, že úředníci byli součástí české buržoazie, aniž by alespoň v poznámce takový kontroverzní pojem autor rozpracoval, odkázal na relevantní literaturu a aplikaci tohoto pojmu řádně vyargumentoval. A takových zkratkovitých tvrzení je v práci celá řada. Na s. 42 hovoří o rakouské historické škole v ekonomii a považuje za jejího reprezentanta Mengera. Skutečně? A nebo je to jen chybná formulace?

Polovina kapitol je pro dané téma zcela irelevantních. Pokud chtěl autor přistupovat takhle ze široka k tématu, pak by musela mít jeho diplomová práce cca 300 stran a nikoli 112. Takhle totiž významná část textu působí jen jako zbytečná vata. Nejvíce patrné je to v případě první kapitoly. Jistě není na škodu vztáhnout studovanou problematiku k širšímu politickému kontextu. Avšak ten musí být s tématem smysluplně propojen. To se zde neděje. Navíc tato první kapitola je založena jen na pár titulech základní literatury. Chápal bych, kdyby se autor alespoň pomocí titulů sekundární literatury zde pokusil o popis prorůstání vlivu silných bankovních koncernů do ostatních sektorů hospodářství a politiky. To se však neděje. Zcela nelogicky tyto politické dějiny končí v roce 1948 a není vysvětleno, proč tedy nepokrývají celou dobu, jak je v názvu chronologicky vymezena. Tato zcela nekonceptní první kapitola přitom zabírá skoro čtvrtinu celé práce.

Druhá kapitola se věnuje vývoji centrálního bankovníctví na československém území. Je celkem povrchní a popisná. Svou funkci by plnila lépe, kdyby bylo více pozornosti věnováno organizační struktuře centrální banky a jejím proměnám. Třetí kapitola o národohospodářské vědě je včleněna do textu zcela neorganicky a opět není nijak vztažena ke zkoumané problematice vysokých úředníků centrální banky. Navíc je i naprosto nevhodně strukturována podle biografických medailonků vůdčích postav ekonomické teorie, aniž by měla nějaký vysvětlující úvod a závěr. Zcela neorganicky je sem zařazena tabulka úředníků národní banky a autor si vystačí s komentářem na šest řádků. Vůbec není jasné podle jakého kritéria tyto úředníky vybíral, jaké bylo jejich zařazení atd., což je zcela nepřipustné.

Teprve čtvrtá kapitola se konečně začne věnovat meritornímu tématu více. Sice autor pracuje s Bourdieovou teorií, avšak při dalším čtení se jeví, že plní pouze ornamentální roli. Pak v kapitole překvapivě přejde k otázce náboženského vyznání studovaných aktérů a při hodnocení svého názoru, že katolictví nemělo v českých zemích na konci 19. století dobrou pozici (s. 62) si vystačí s jedinou knihou. Následně začne opět zcela nesystematicky rozebírat jazykovou výbavu úředníků. Takhle se

postupovat nedá, když není ochoten a schopen ani vysvětlit, které charakteristiky biografii hodlá považovat za relevantní a proč. Poté přistoupí k počtu dětí v domácnostech úředníků. A opět ve svých celkem povrchních hodnoceních významu počtů si vystačí s jedinou knížkou k tematice dětství. Následuje tabulka o profesích jejich manželek. Komentář tentokrát založen na dvou knihách, avšak opět velmi povrchně, ba plitce.

Pátá kapitola začíná zcela neorganicky nějakými dějinami byrokracie a pak stručnou teorií. Uznávám, že Weberovy typy panství mohou mít roli pro téma, nikoli však v této podobě, protože k problematice úředníků banky nejsou vůbec vztaženy. To platí obecně také o zde (celkem povrchně) rozpracovaných sociologických přístupech k byrokracii. Kapitola má chaotickou koncepci. Bez dalšího po teorii je představena délka kariéry jednotlivců, aby bez vysvětlení nastoupil biografický medailon Ericha Struma, aniž by z něho na konci kapitoly autor vyvodil nějaký závěr. Následuje popis kádrového oddělení, přičemž také není jasné, proč zrovna tady. Celkově je struktura textu hrozivě chaotická a nepromyšlená.

Šestá kapitola by měla být meritorní analýzou, klíčovou pro celou práci, alespoň tedy podle původních slibů autora. Jenže žádná analýza se nekoná a je to jen soubor biografických medailonů, bez úvodu, bez závěru, bez rozboru, bez komentáře.

Z jazykového hlediska je práce rovněž slabá. Anotace je nevhodně formulována v první osobě. Navíc její anglická verze je chybná. V textu je poměrně hodně překlepů a stylisticky nevhodných formulací. Na editaci je patrný velký spěch, nepořádek ve velkých písmenech, odřázkách odstavců apod.

Na to, jak autor k tématu přistoupil velmi ze široka, objem prostudované literatury je přinejmenším střídavý. Chybí mnohé zásadní tituly k dějinám hospodářství a bankovníctví. Rovněž odkazování na archivní zdroje je velmi nedbalé.

Neměl jsem možnost studenta upozornit na nedostatky před odevzdáním diplomové práce. Mohl jsem číst před časem jen některé obecněji zaměřené kapitoly. Ač jsem studenta upozornil, že tímto způsobem nelze pracovat, nerespektoval mé doporučení. Celkově práci hodnotím jako velmi nekvalitní. Nejsem si jistý, zda vůbec alespoň elementární požadavky naplňuje, a proto hodnotím na hranici mezi stupněm tři až čtyři a prosím komisi, aby teprve na základě obhajoby rozhodla o výsledku.

V Praze, dne 11.6.2020

Jakub Rákosník